

Vergaderjaar 1987-1988

19 426 **Wijziging van procedurele voorschriften en
verduidelijking van enkele bepalingen in de Wet
Nationale ombudsman**

Nr. 13 **NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD**

Ontvangen 1 augustus 1988

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de door de leden van de diverse fracties in het nader voorlopig verslag gemaakte opmerkingen en gegeven beschouwingen. Met genoegen constateren wij dat de hoofdlijnen van het onderhavige voorstel van wet door de aan het woord zijnde fracties worden onderschreven.

Hieronder gaan wij in op de gemaakte opmerkingen en de gestelde vragen.

1. Competentie-uitbreiding van de Nationale ombudsman

Uit de door de diverse fracties gemaakte opmerkingen en gestelde vragen met betrekking tot de competentie-uitbreiding leiden wij af dat behoefte bestaat aan nadere beschouwingen omtrent het standpunt van het kabinet ten aanzien van de daarbij aan de orde zijnde kwesties.

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en de V.V.D. betoonden zich duidelijke voorstanders van competentie-uitbreiding. De leden van de C.D.A.-fractie wensten aan te tekenen dat zij het nut van competentie-uitbreiding zeker inzien, zij het dat zij van oordeel waren dat daaraan, gelet op de algemene budgettaire problematiek, thans niet voldoende prioriteit kan worden toegekend. De leden van de S.G.P.-fractie konden in beginsel met competentie-uitbreiding tot de lagere overheden instemmen. Het lid van de G.P.V.-fractie vond het belangrijk dat duidelijkheid ontstaat over de competentie van de Nationale ombudsman op wat langere termijn. Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg, waarom het kabinet niet van mening is dat, gelet op het in toenemende mate beschikbaar komen van gemeentelijke instanties die klachten behandelen, niet nu al definitief van competentie-uitbreiding kan worden afgezien, alsmede waaruit de noodzaak blijkt dat met name lokale klachten in tweede instantie op landelijk niveau afgehandeld moeten kunnen worden.

Bij de voorbereidende werkzaamheden die uiteindelijk zouden leiden tot de Wet Nationale ombudsman heeft de Tweede Kamer door het aannemen van de motie-Rietkerk als haar oordeel uitgesproken, dat het

op zichzelf wenselijk is dat er één instantie is waar burgers met klachten over vermeend niet behoorlijk handelen van alle overheidsorganen terecht kunnen. De voornaamste argumenten daarvoor waren de duidelijkheid voor de burgers (er is – uiteindelijk – één herkenbare centrale instantie waar men terecht kan), de eenheid van ombudsmanjurisprudentie (er zal – op den duur – sprake zijn van uniformering van de behoorlijkheidsnorm voor het optreden van alle overheidsorganen) en de onbetwistbaar *onafhankelijke positie van de Nationale ombudsman*. In de Wet Nationale ombudsman is dit oordeel tot uitdrukking gebracht in artikel 1, eerste lid, onderdeel b.

Tijdens de uitgebreide commissievergadering van 12 september 1984 hebben de Tweede Kamer en de regering de wenselijkheid uitgesproken van een stelsel waarin in beginsel een klacht eerst aan het betrokken orgaan of aan de betrokken ambtenaar moet worden voorgelegd, voordat de nationale instantie tot oordelen geroepen kan worden. Een dergelijk stelsel legt enerzijds de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van overheidsorganen (hetzij organen van de centrale overheid, hetzij organen van de lagere overheden) voor een adequate behandeling van klachten en houdt anderzijds de mogelijkheid open dat na de klachtbehandeling op het niveau van het betrokken orgaan altijd één centrale instantie benaderd kan worden.

Naar aanleiding van de resultaten van die uitgebreide commissievergadering is vervolgens het onderhavige wetsvoorstel ingediend, waarbij tevens een concept voor een algemene maatregel van bestuur met betrekking tot de competentie-uitbreiding was gevoegd.

In de memorie van antwoord hebben wij echter uiteengezet dat om organisatorische en financiële redenen voorshands – dat wil zeggen voorlopig – en in elk geval in deze kabinetsperiode zal moeten worden afgezien van competentie-uitbreiding.

De leden van de fractie van het C.D.A. onderschreven het standpunt van het kabinet ten aanzien van het voorlopig afzien van competentie-uitbreiding en waren van oordeel dat de komende tijd prioriteit gegeven dient te worden aan het evalueren van de organisatorische problemen, het wegwerken van de achterstanden en het versterken van het bureau, ten einde de kwaliteit van het werk voor langere tijd te verzekeren. Ook de leden van de P.v.d.A.-fractie waren van mening dat de invoeringsdatum van de competentie-uitbreiding niet eerder zou dienen te zijn dan na het in werking treden van de onderhavige wetswijziging en nadat de nodige *personele en materiële voorzieningen getroffen zijn, zowel om de nog steeds bestaande achterstand bij de behandeling van klachten weg te werken, als om de competentie-uitbreiding aan te kunnen*. De leden van de V.V.D.-fractie betreurden het uitstel van competentie-uitbreiding, doch onderkenden dat deze onder meer afhankelijk is van organisatorische mogelijkheden. De leden van de S.G.P.-fractie waren met de regering van mening dat de uitgroei van het instituut Nationale ombudsman niet met de door de als gevolg van competentie-uitbreiding te verwachten extra problemen zou dienen te worden gecompliceerd. De door de regering aangevoerde financiële argumentatie had deze leden minder aangesproken. Het lid van de G.P.V.-fractie kon zich in grote lijnen verenigen met het standpunt dat de bewindslieden thans ter zake innemen. Ook het lid van de R.P.F.-fractie stemde in met de argumentatie van de regering. Dit lid stelde wel de vraag of het, gelet op het feit dat de desbetreffende knelpunten al in de memorie van toelichting waren gesignaleerd, niet verstandiger zou zijn geweest al voor de indiening van dit wetsvoorstel af te zien van competentie-uitbreiding. Dit lid vroeg ook naar de effecten van de ingevoerde efficiency-bevorderende maatregelen.

Wat het tijdstip van competentie-uitbreiding betreft merkten de leden van de C.D.A.-fractie op, het raadzaam te achten de kwestie enige jaren te laten rusten en bij voorbeeld bij het opstellen van een nieuw regeerakkoord aan de orde te stellen. De leden van de V.V.D.-fractie achtten het wat de organisatorische problematiek betreft mogelijk dat wellicht reeds in 1989 een competentie-uitbreiding zou kunnen worden bewerkstelligd. De leden van de S.G.P.-fractie opperden, reeds nu een principebesluit te nemen over daadwerkelijke doorvoering over maximaal drie à vijf jaar. Het lid van de G.P.V.-fractie ging ervan uit dat in ieder geval vóór 1991 geen competentie-uitbreiding zal worden geëffectueerd en dat een nieuw kabinet opnieuw zal uitspreken of, en zo ja wanneer, in die kabinetsperiode tot competentie-uitbreiding zal worden overgegaan.

De regering handhaaft haar standpunt dat thans om organisatorische redenen, maar vooral om redenen van financiële prioriteit al niet tot competentie-uitbreiding kan worden overgegaan.

Zoals bekend werd in het jaarverslag 1985 van de Algemene Rekenkamer aandacht besteed aan het bureau van de Nationale ombudsman. Daarbij werd onder meer geconstateerd dat het bureau met een grote achterstand kampte. Door het bureau De Galan & Voigt werd vervolgens een organisatie-onderzoek ingesteld. Dit onderzoek is eind 1987 afgesloten met een rapportage over de inrichting van het bureau en een rekenmodel voor de personeelsformatie. In januari 1988 heeft de Nationale ombudsman een standpunt over de rapportage van De Galan & Voigt ingenomen. De aanbevelingen voor de inrichting zijn overgenomen en inmiddels uitgevoerd. Dit betekent dat het bureau een nieuwe start heeft gemaakt. Van groot belang zal zijn te bezien of de bij het bureau doorgevoerde veranderingen zullen voldoen aan de verwachtingen. Daarvoor is tijd nodig. Onder deze omstandigheden achten wij, met de leden van de C.D.A.-fractie, een belangrijke uitbreiding van de werkzaamheden binnen het bureau van de Nationale ombudsman niet verstandig.

Daarenboven is het om redenen van financiële prioriteit niet gewenst thans tot competentie-uitbreiding over te gaan. De eerste ondergetekende is thans met de ombudsman in overleg over de begroting voor 1989. Voor de vaststelling van de formatie en de daarvoor benodigde middelen zijn twee elementen van belang: het door De Galan & Voigt rekenmodel voor de personeelsformatie en de ontwikkeling van het aantal klachten.

De ombudsman acht het door De Galan & Voigt gepresenteerde rekenmodel in algemene zin hanteerbaar. Het rekenmodel is door de eerste ondergetekende in het begrotingsoverleg met de ombudsman in hoofdlijnen onderschreven. Er wordt nog gediscussieerd over de exacte effecten van de invoering van het kenbaarheidsvereiste.

In zijn begrotingsbrief is de ombudsman uitgegaan van een aanbod van 4000 zaken per jaar, terwijl de huidige formatie en het huidige budget zijn toegesneden op een aanbod van 3000 zaken. Toepassing van het rekenmodel op een sterk gestegen aantal klachten zou leiden tot een *aanpassing van het budget en de formatie van het bureau van de ombudsman*. De regering zal zich in het kader van de voorbereiding van de begroting voor 1989 hierover beraden. De eerste ondergetekende zal hierop terugkomen in de memorie van toelichting bij het voorstel van wet betreffende de begroting van de Hoge Colleges van Staat.

Een en ander betekent, dat competentie-uitbreiding er nu zeker niet inzit: het rapport van De Galan & Voigt stelt, dat competentie-uitbreiding zou leiden tot een uitbreiding met naar schatting 27 formatieplaatsen, dat wil zeggen met ongeveer 50%. Daarnaast zijn extra gelden benodigd ter compensatie van de door de lagere overheden te maken bestuurskosten.

Mede gelet op het voorgaande kan dit kabinet aan competentie-uitbreiding geen prioriteit toekennen.

Verder achten wij het van groot belang te bezien welke de invloed van de invoering van het kenbaarheidsvereiste op de huidige instroom van klachten zal zijn. Dan zal immers een meer verantwoorde schatting met betrekking tot het aantal klachten dat betrekking heeft op lagere overheden te maken zijn.

Aangezien ten tijde van het opstellen van de memorie van toelichting niet voorzienbaar was dat het wegnemen van de gesignaleerde knelpunten zoveel tijd zou vergen, lag het naar ons oordeel niet voor de hand reeds voor de indiening van dit wetsvoorstel te beslissen voorlopig af te zien van competentie-uitbreiding.

Wat het tijdstip van invoering van competentie-uitbreiding betreft zijn wij van oordeel, gelet op de ingrijpende gevolgen die daaraan verbonden zijn, dat het niet juist zou zijn nu reeds een volgend kabinet aan een termijn te binden. Uitvoering van de suggestie van de leden van de C.D.A.-fractie de kwestie bij de opstelling van een nieuw regeerakkoord aan de orde te stellen menen wij aan de opstellers van dat regeerakkoord te moeten overlaten.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden er grote moeite mee, dat competentie-uitbreiding bij algemene maatregel van bestuur dient te geschieden. De reactie van de regering op eerdere vragen op dit punt (van de leden van de fracties van C.D.A. en G.P.V.) had deze leden niet kunnen overtuigen. Zij vroegen zich af of thans niet vrij algemeen de overtuiging is gegroeid, dat voor de lagere overheden van ingrijpende betekenis zijnde maatregelen bij wet zouden dienen plaats te vinden. Zij verzochten de regering dan ook om haar eerdere standpunt nader in overweging te nemen.

De belangrijkste overwegingen voor het kabinet om vast te houden aan het huidige stelsel waren het gegeven dat de wetgever zich (in de Wet Nationale ombudsman) in feite al heeft uitgesproken voor competentie-uitbreiding en dat – overeenkomstig de wens van de Tweede Kamer – de uitvoering daarvan flexibeler (sneller) bij algemene maatregel van bestuur zou kunnen plaatsvinden. Wij zijn van oordeel dat er geen gronden zijn om thans tot een andere afweging te komen. De kwestie zou overigens opnieuw aan de orde kunnen komen als wordt besloten daadwerkelijk tot competentie-uitbreiding over te gaan.

Met bovenstaande beschouwingen hopen wij het standpunt van de regering met betrekking tot de competentie-uitbreiding in het algemeen genoegzaam nader toegelicht te hebben. Naar aanleiding van enkele meer specifieke vragen en opmerkingen ten aanzien van de competentie-uitbreiding merken wij nog het volgende op.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen of nog overleg gevoerd zal worden met VNG, IPO en de Unie van Waterschappen over de problematiek van de competentie-uitbreiding. Gelet op het hiervoor verwoorde standpunt van het kabinet is overleg op dit moment niet opportuun.

Overigens heeft indertijd, bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel, overleg met de betrokken organisaties plaatsgevonden. Als te zijner tijd daadwerkelijk tot competentie-uitbreiding wordt overgegaan, zal het dan zittende kabinet kunnen bezien of, en zo ja op welke wijze, nader overleg gewenst is.

Deze leden vroegen tevens naar de stand van zaken rond de voorbereiding van een nieuwe klachtenregeling bij de politie.

Een daartoe strekkend wetsvoorstel tot wijziging van de Politiewet is op 15 maart 1988 voor advies aan de Raad van State gezonden.

Het lid van de G.P.V.-fractie achtte een termijn van een half jaar voor de behandeling van klachten door de ombudsman een nadeel. Hij hechtte grote waarde aan een spoedige behandeling van klachten.

Naar aanleiding hiervan verwijzen wij naar het jaarverslag 1987 van de Nationale ombudsman waaruit blijkt dat de behandelingsduur een punt van blijvende aandacht voor de ombudsman vormt. Daaruit blijkt overigens dat het overgrote deel van de klachten binnen een half jaar wordt afgewerkt.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg, in welke mate het thans voorkomt dat de Nationale ombudsman met klachten over lagere openbare lichamen wordt benaderd.

In 1987 bereikten de ombudsman 351 verzoekschriften die betrekking hadden op organen van de lagere overheden (zie blz. 52 van het jaarverslag 1987). Dat betekent ongeveer 35% van de buitenwettelijke klachten.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg naar de noodzaak artikel 30 (nieuw) in de gegeven omstandigheden te handhaven.

Dit artikel is reeds thans van waarde voor zover zogenoemde zelfstandige bestuursorganen onder de competentie van de Nationale ombudsman worden gebracht. Bovendien behoeft aldus te zijner tijd daadwerkelijke invoering van competentie-uitbreiding niet te wachten op wijziging van de Wet Nationale ombudsman.

De instelling van een aparte ontvankelijkheidsafdeling – dit in antwoord op een vraag van het lid van de R.P.F.-fractie – heeft niet geleid tot langere behandelingstijden.

2. Kenbaarheidsvereiste; eigen positie van de lagere publiek-rechtelijke organen

Het verheugt ons, dat de leden van de C.D.A.-fractie tevreden waren met de nadere toelichting van de regering over de «vangnetfunctie» van de ombudsman.

Wij kunnen ons binden in de beschouwingen van de leden van de P.v.d.A.-fractie op blz. 4 (onderaan), 5 en 6 (eerste alinea) van het nader voorlopig verslag. In paragraaf 1 is reeds uiteengezet, dat thans om organisatorische, maar vooral om redenen van financiële prioriteit al niet tot competentie-uitbreiding kan worden overgegaan.

Teruggrijpend op een opmerking in het voorlopig verslag merkten de leden van de P.v.d.A.-fractie op, van mening te zijn dat in een situatie waarin een klacht is onderzocht door een onafhankelijke gemeentelijke ombudsmanvoorziening – als wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening – grote terughoudendheid van de Nationale ombudsman geboden is.

Wij herhalen, dat het in het stelsel van de wet aan de ombudsman is overgelaten van geval tot geval te bepalen hoe hij zijn bevoegdheden hanteert. Wij kunnen in het algemeen instemmen met de gedachte dat, als de klacht in eerste instantie is behandeld door een (gemeentelijk)

orgaan dat door de ombudsman als wettelijk geregelde administratief-rechtelijke voorziening is aangemerkt, dit van invloed zal zijn op de mate van terughoudendheid die de Nationale ombudsman zal betrachten.

De leden van de V.V.D.-fractie zeiden voorstander te zijn van invoering van het kenbaarheidsvereiste. Deze leden merkten op, dat het niet nodig is vast te leggen dat de ombudsman onbevoegd is zolang geen inkennstelling heeft plaatsgevonden. Aldus wordt aan de ombudsman overgelaten telkens in concreto te bepalen of hij van zijn onderzoekbevoegdheid gebruik maakt.

De regering onderschrijft deze visie. Het wetsvoorstel bevat dan ook niet een verplichting voor de ombudsman om in deze gevallen een klacht terzijde te leggen.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen aandacht voor de vraag of het voorliggende voorstel niet aanleiding kan geven tot de formele werkwijzen. Deze leden doelden daarbij op een dreigend spanningsveld tussen enerzijds een goede afbakening van bevoegdheden tussen Nationale ombudsman en lokale klachtinstellingen met de in verband daarmee toenemende neiging tot formalisering van procedures, zoals in het kader van het kenbaarheidsvereiste, en anderzijds de noodzaak dat de ombudsfunctie als een soort «vangnet» voor problemen in de relatie burger-overheid soepel en zonder al te zware procedures moet kunnen werken.

Naar ons oordeel behoeft voor een dergelijke formalisering geen vrees te bestaan. Het kenbaarheidsvereiste houdt immers niet meer in dan dat de ombudsman een klacht niet hoeft te behandelen indien de klager zijn bezwaren niet eerst kenbaar heeft gemaakt aan het betrokken orgaan of de betrokken ambtenaar. Indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven – wanneer dat het geval is, is overgelaten aan het oordeel van de ombudsman – kan de ombudsman besluiten een verzoekschrift toch in behandeling te nemen, ook al is niet aan het kenbaarheidsvereiste voldaan. Nadere regulering op dit punt achten wij niet noodzakelijk en zelfs ongewenst. Dat zou juist overbodige formalisering met zich brengen. De regeling zoals die thans wordt voorgesteld biedt naar ons oordeel voldoende mogelijkheden om starre procedures te voorkomen.

Het lid van de G.P.V.-fractie was niet overtuigd door de argumenten van de regering tegen een wettelijke bepaling die de Nationale ombudsman permanent onbevoegd zou maken ingeval een klacht reeds is behandeld door een (gemeentelijke) ombudsman die als wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening kan worden aangemerkt. In dat verband vroeg hij een nadere motivering betreffende het argument van de eenheid van ombudsjurisprudentie en voorbeelden van relevante jurisprudentie.

De strekking van dit argument is deze, dat aldus – op langere termijn – kan worden gekomen tot uniformering van de behoorlijkheidsnorm voor het optreden van organen van alle niveaus binnen de overheid. Zou de ombudsman permanent onbevoegd zijn, dan zou hij niet in de gelegenheid zijn, waar nodig unificerend op te treden. Het argument ziet overigens niet op concrete oordelen en rapporten van de ombudsman.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg, naar aanleiding van het afwijzende oordeel van de regering over de invoering van een verplichte bezwaarschriftenprocedure, naar de opvattingen van de regering over de stelling

dat hiermee de uniformiteit van het administratieve recht wordt gediend. Het tijdsverloop hoeft naar het oordeel van dit lid geen bezwaar te zijn.

Wij handhaven onze in de memorie van toelichting geuite en in de memorie van antwoord herhaalde bezwaren tegen een (verplichte dan wel facultatieve) bezwaarschriftenprocedure. Wij zijn verder van mening dat de uniformiteit van het administratieve recht hier geen rol speelt. Bij een «gewone» bezwaarschriftenprocedure in het administratieve procesrecht gaat het vrijwel altijd om een procedure die voorafgaat aan het beroep op de administratieve rechter. Het bezwaar is gericht tegen een beschikking. De functie van de behandeling van het bezwaarschrift is tweeledig: enerzijds een volledige heroverweging van de zaak door het betrokken orgaan, anderzijds een vorm van rechtsbescherming voor de burger.

Het geheel speelt zich af in een geformaliseerde juridische context. Dat is bij klachten die aan de ombudsman worden voorgelegd anders: de betrokkene voelt zich niet behoorlijk bejegend en wil genoegdoening in de vorm van, ten minste, een behoorlijkheidsoordeel over het desbetreffende feitelijke optreden van het orgaan.

Overigens is de functie van het – veel informelere – kenbaarheidsver-eiste zeer wel vergelijkbaar met die van de – formele – bezwaarschriften-procedure.

De ombudsman is geen administratieve rechter, maar vormt het sluitstuk van de rechtsbescherming in ruime zin. Om die reden is harmonisatie met het stelsel van administratieve rechtspraak hier niet aan de orde.

Ten slotte vroeg het lid van de R.P.F.-fractie naar de verhouding tussen artikel 12, eerste lid en artikel 14, onderdeel c (nieuw).

In dit verband verwees hij naar het advies van de Raad van State, waarin de Raad zich afvraagt of met artikel 14, onderdeel c (nieuw) wordt beoogd het begrip «belanghebbende» in te voeren.

De strekking van artikel 14, onderdeel c (nieuw) is geenszins het beperken van de kring van klachtgerechtigden, maar het verlenen van een bevoegdheid aan de ombudsman om onder bepaalde omstandigheden geen onderzoek in te stellen. In die zin is er geen verschil met de strekking van artikel 14, eerste lid, onderdeel c (oud), dat overigens niet is verdwenen maar is vernummerd tot artikel 14, onderdeel d.

3. Andere wetsaanpassingen die geboden zijn

De leden van de C.D.A.-fractie merkten op dat de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 7, nog steeds niet tot stand is gebracht. Zij vroegen zich daarbij af, of de Nationale ombudsman bij de afwikkeling van deze kwestie betrokken is.

Wij zijn thans bezig met een onderzoek naar de rechtspositionele regelingen betreffende de Algemene Rekenkamer, de Raad van State en de rechterlijke macht. Dit onderzoek dient niet primair om nieuw beleid te entameren, maar om te bezien voor welke rechtspositionele elementen regeling bij algemene maatregel van bestuur nodig is; de Grondwet eist namelijk sinds 1983 dat de rechtspositie van deze functionarissen bij of krachtens de wet geregeld wordt. Na afronding van de inventariserende fase kan worden bezien op welke wijze een en ander voor de toekomst het best kan worden geregeld. Bij dit onderzoek wordt de rechtspositie van de Nationale ombudsman «meegenomen». Uiteraard zal hierover met de ombudsman overleg worden gevoerd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af of het wellicht aanbe-

velenswaardig zou zijn de terughoudende rol van de Nationale ombudsman wettelijk te regelen voor de situatie waarin een klacht door een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening is onderzocht. In die situatie zou de ombudsman zich kunnen, en in de ogen van deze leden ook moeten, beperken tot vooral overwegingen van eenheid van ombudsjurisprudentie. Deze leden stelden voor, artikel 14, onderdeel f (nieuw) als volgt te redigeren: «ten aanzien van de gedraging ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening uitspraak is gedaan of een zodanige voorziening voor de verzoeker heeft opgegaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt».

Nog afgezien van het feit dat de reikwijdte van deze tekst in relatie tot artikel 16, onderdeel e, te ruim is, hebben wij tegen de voorgestelde tekst – waarvan de achterliggende gedachte ons op zichzelf sympathiek is – het bezwaar, dat deze afbreuk doet aan de door ons in de memorie van antwoord als wenselijk geschetste opstelling van de Nationale ombudsman ten opzichte van de klachtbehandeling in eerste instantie: geen beoordeling van de wijze waarop de klacht in eerste instantie behandeld is, maar primair een zelfstandige beoordeling van de gedraging in kwestie, waarbij de ombudsman zoveel mogelijk terughoudendheid betracht om dubbel werk te vermijden. Wij verwijzen naar de uitvoerige beschouwingen op blz. 7 en 8 van de memorie van antwoord.

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden overigens dat de ombudsman een zekere terughoudendheid in acht zou moeten nemen wanneer op decentraal niveau door een externe klachtinstantie (wij nemen aan dat hier bedoeld is een instantie die niet als wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening kan worden aangemerkt) een klacht onderzocht is. Zij vroegen zich af, of het wellicht wenselijk is in de wet op te nemen aan welke vereisten een decentrale klachtenregeling zou moeten voldoen, wil er sprake zijn van een terughoudende rol van de Nationale ombudsman bij het onderzoeken van dezelfde klacht.

Wij zijn het eens met de gedachte dat een terughoudende opstelling niet alleen aan de orde hoeft te komen ingeval de klacht in eerste instantie is behandeld ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening. Wettelijke regeling van criteria voor een terughoudende opstelling ten opzichte van een zo ruime heterogene categorie voorzieningen achten wij echter niet goed mogelijk en bovendien, gelet op het feit dat de ombudsman zelf hierin de nodige ruimte behoort te hebben, ongewenst.

De leden van de P.v.d.A.-fractie herhaalden hun op een eerdere plaats in het nader voorlopig verslag gemaakte opmerkingen over competentieuitbreiding ten principale en het tijdstip van invoering van competentieuitbreiding.

Hierop zijn wij in paragraaf 1 reeds ingegaan.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg voorts naar de achtergrond van de benoemingstermijn van zes jaar voor de Nationale ombudsman. Is deze gelegen in het feit dat de Kamer zo elke zes jaar opnieuw kan beoordelen welke persoon de beste kwaliteiten en eigenschappen heeft om een ambt naar behoren te vervullen? Als dit juist is, zo vervolgde dit lid, dan is het toch van groot belang die toetsing periodiek te blijven verrichten via de thans geldende procedure?

Naar aanleiding daarvan merken wij op, dat de ratio voor de benoeming van zes jaar inderdaad gelegen is in de wenselijkheid van een periodieke toetsing door de Kamer met betrekking tot de vraag of de ombudsman, zo hij voor herbenoeming in aanmerking wenst te komen, het vertrouwen van de Kamer nog bezit. Anders dan het lid van de R.P.F.-fractie zien wij echter niet in dat de thans voorgestelde procedure hieraan afbreuk zou doen. De voorgestelde wijziging behelst immers niet meer dan het mogelijk maken van een vereenvoudiging in het geval de Kamer voornemens is de zittende ombudsman opnieuw te benoemen. De vraag of de ombudsman het vertrouwen van de Kamer nog bezit, blijft dus periodiek aan de orde komen.

Ten slotte verwijzen wij naar de bij deze nadere memorie van antwoord gevoegde tweede nota van wijziging met toelichting.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C.P. van Dijk

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes